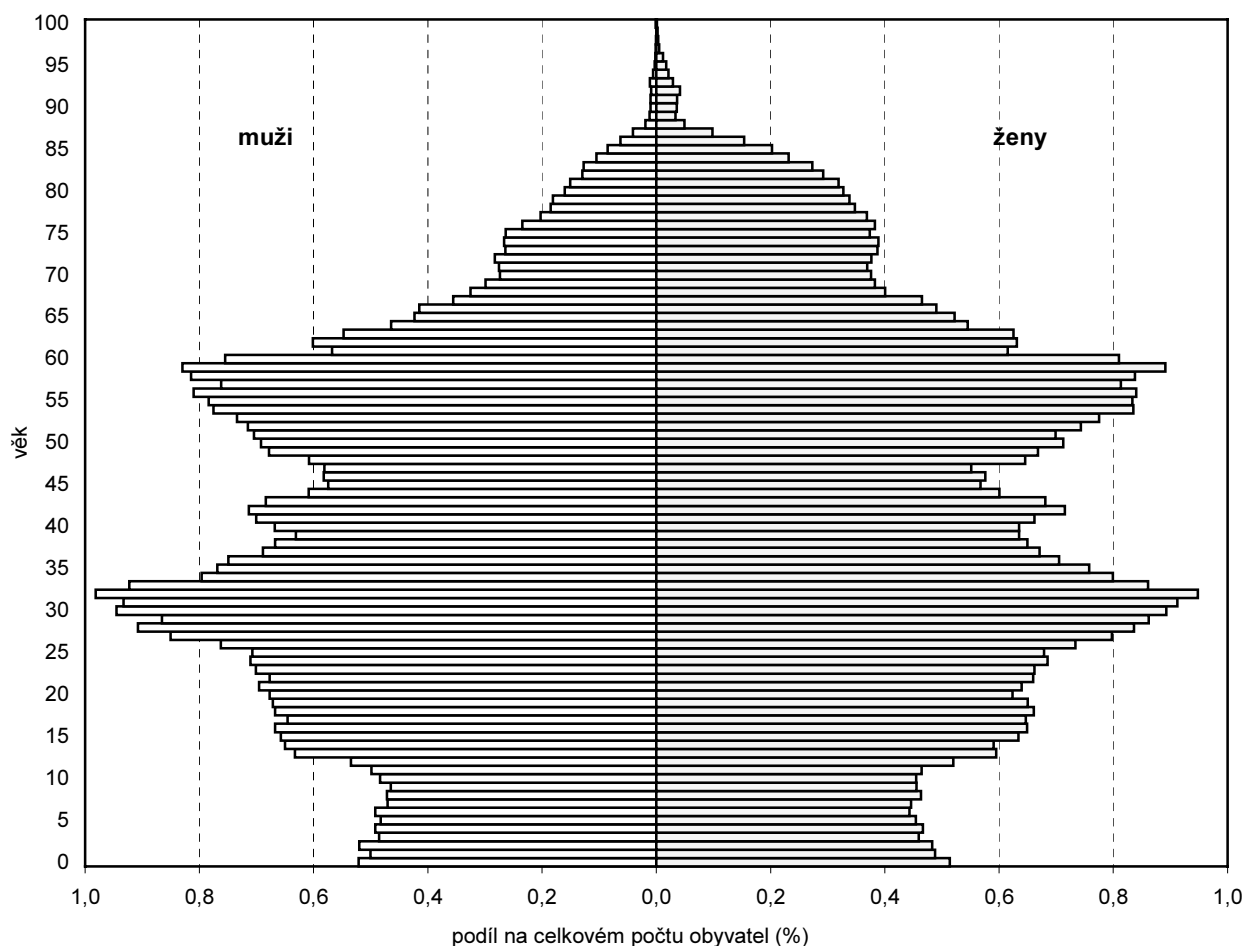

1. Obyvatelstvo

K 31. 12. 2006 žilo v Libereckém kraji celkem 430 774 obyvatel, z toho 51,2 % tvořily ženy. Vyšší podíl žen však není výjimečný, převaha žen v populaci je dána biologickou odlišností, která se projevuje především jejich delší průměrnou délkou života. Ve vztahu k populaci celé České republiky náš kraj obývalo 4,2 % všech občanů republiky, tj. 4,2 % všech českých mužů a 4,2 % všech českých žen.

Graf 1 Věkové složení obyvatelstva Libereckého kraje k 31. 12. 2006

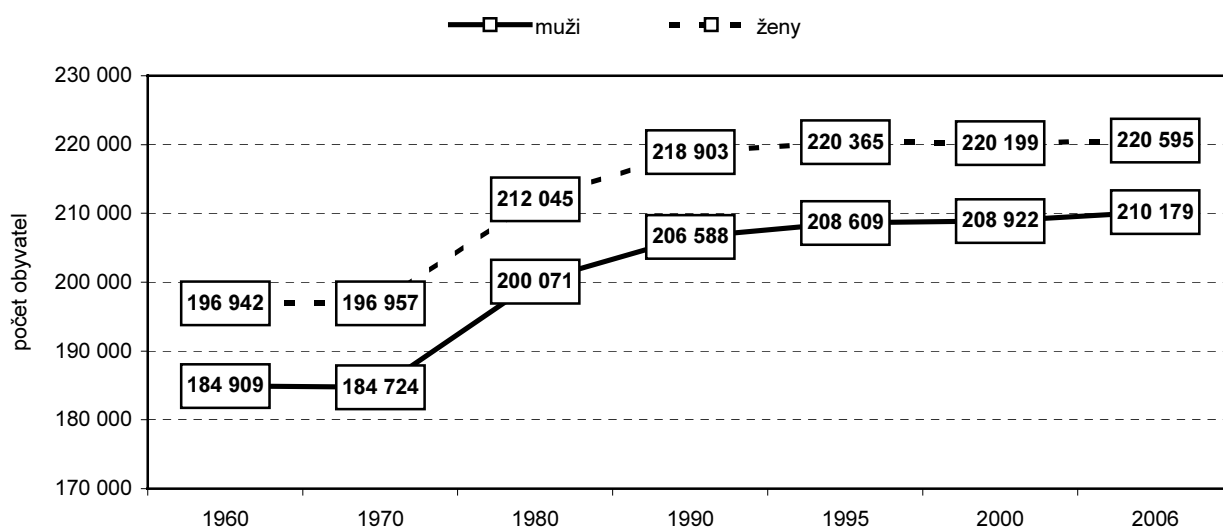
Tab. 1 Obyvatelstvo podle pohlaví a věkových skupin v České republice a v Libereckém kraji k 31. 12. 2006

	Obyvatelstvo celkem	v tom ve věkové skupině					
		0 - 14 let	15 - 24 let	25 - 44 let	45 - 64 let	65 - 84 let	85 a více let
Obyvatelstvo celkem v tom: muži ženy	Česká republika						
	10 287 189	1 479 514	1 346 200	3 142 401	2 836 637	1 369 252	113 185
	5 026 184	760 065	689 912	1 606 645	1 386 658	552 180	30 724
	5 261 005	719 449	656 288	1 535 756	1 449 979	817 072	82 461
	Liberecký kraj						
	430 774	64 607	57 205	131 732	119 735	53 119	4 376
Obyvatelstvo celkem v tom: muži ženy	210 179	33 169	29 163	66 978	58 496	21 195	1 178
	220 595	31 438	28 042	64 754	61 239	31 924	3 198

Věková struktura obyvatel Libereckého kraje ve své podstatě kopíruje věkové složení obyvatel České republiky – nejpočetnější skupinu tvoří populace osob ve věku 25 – 44 let (30,5 % v ČR, 30,6 % v Libereckém kraji) a 45 – 64 let (27,6 %, resp. 27,8 %). Mezi 25 – 44letými pak jak v úhrnu České republiky, tak v Libereckém kraji, převažují muži, zatímco poměr obou pohlaví ve skupině 45 – 64letých je relativně vyrovnaný. Přesto je zřejmé, že v populaci kraje i České republiky převažují muži nad ženami v rámci věkové kategorie 0 – 44 let, od 45. roku života již v populaci začínají převládat ženy. Převaha mužů v mladších věkových kategoriích je dána skutečností, že se v průměru rodí 105 chlapců na 100 dívek.

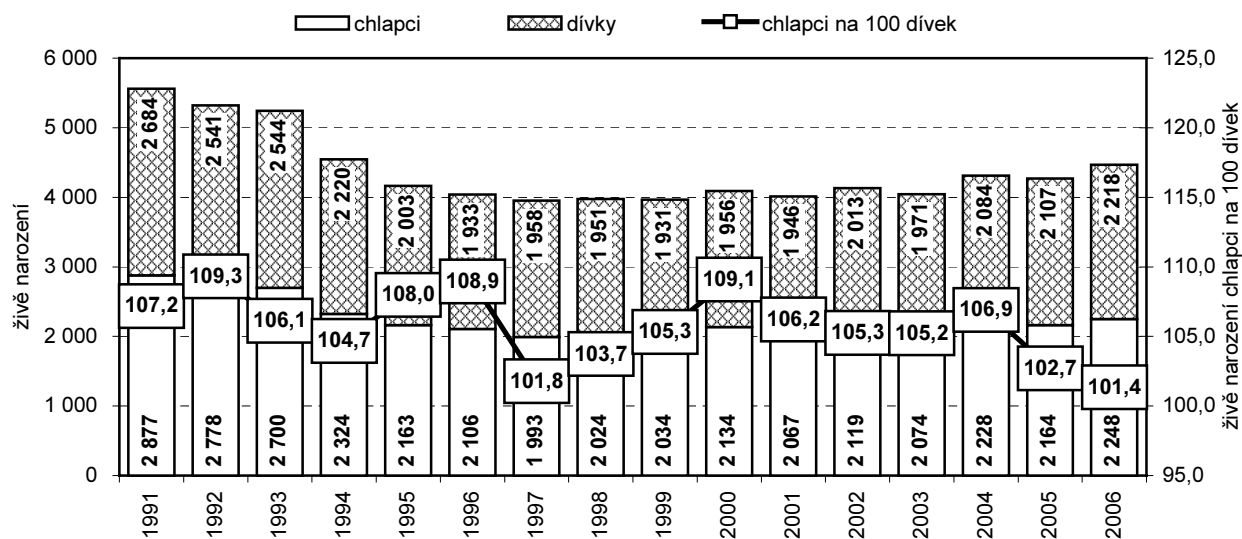
Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v Libereckém kraji určitým způsobem ilustruje změnu populačního chování obyvatel České republiky, která se začala projevovat v 90. letech a stále přetrvává. Přesto, že počet obyvatel se zvyšuje, samotné tempo růstu se zpomaluje. Zatímco mezi roky 1980 a 1990 se počet žen v Libereckém kraji navýšil o 3,2 % a mužů o 3,3 %, nárůst jejich počtu během dalšího desetiletí (tj. 1990 – 2000) činil již jen 0,6 % v případě žen, resp. 1,1 % v případě mužů. V rozmezí let 2000 a 2006 se pak počet žen navýšil o 0,2 % na 220 595 osob a mužů o 0,6 % na 210 179 osob. Přírůstek mužské části populace je však podle uvedených údajů i přes zmíněné klesající tendence výraznější.

**Graf 2 Obyvatelstvo podle pohlaví v Libereckém kraji
(stav k 31. 12.)**

Zmíněná změna demografického chování obyvatel souvisela především s poklesem porodnosti. Počet živě narozených dětí v Libereckém kraji se mezi roky 1990 a 1997 snížil o 29,5 %. V roce 1997 se v Libereckém kraji narodilo nejméně dětí a od tohoto roku se úroveň porodnosti opět zvyšuje. Počet živě narozených v průběhu let 1997 – 2006 vzrostl o 13,0 %.

Graf 3 Živě narození podle pohlaví v Libereckém kraji

Průměrný věk žen v Libereckém kraji v roce 2006 dosáhl 41,1 let a mužů 38,1 let. V obou případech jsou tyto hodnoty pod průměrem České republiky. Průměrný věk žen je vždy (v souladu s jejich delší pravděpodobnou délkou života) vyšší než průměrný věk mužů. Vývoj hodnot indexu stáří za Liberecký kraj potvrzuje skutečnost, že populace Libereckého kraje i České republiky pozvolna stárne a zvyšuje se podíl starších osob v populaci.

Tab. 2 Charakteristiky věkové struktury obyvatelstva České republiky a Libereckého kraje k 31. 12. 2006

	Průměrný věk obyvatel	Index stáří	Index závislosti I.	Index závislosti II.	Index ekonomického zatížení
Česká republika					
Celkem	40,2	100,2	20,2	20,2	40,4
muži	38,6	76,7	20,6	15,8	36,5
ženy	41,7	125,0	19,8	24,7	44,5
Liberecký kraj					
Celkem	39,7	89,0	20,9	18,6	39,6
muži	38,1	67,5	21,4	14,5	35,9
ženy	41,1	111,7	20,4	22,8	43,2

Index stáří - osoby ve věku 65 let a starších na 100 dětí ve věku 0 - 14 let

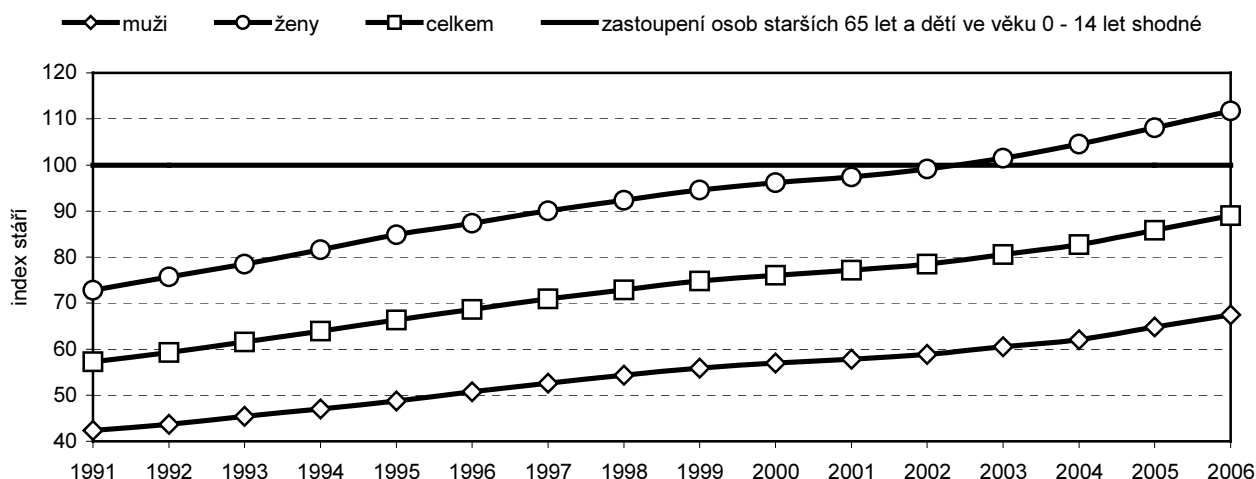
Index závislosti I. - děti ve věku 0-14 let na 100 osob ve věku 15 - 64 let

Index závislosti II. - osoby ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 15 - 64 let

Index ekonomického zatížení - děti ve věku 0-14 let a osoby ve věku 65 a více let na 100 osob ve věku 15 - 64 let

V roce 1993 připadlo na 100 dívek ve věku 0 – 14 let 78,5 žen ve věku 65 let a více, v roce 2006 to bylo již 111,7 žen starších 65 let. Obdobně tomu bylo i v případě chlapců – v roce 1993 na 100 chlapců mladších 14 let připadlo 45,4 a v roce 2006 již 67,5 mužů ve věku 65 a více let. Podobný obrázek o věkovém složení a zastoupení jednotlivých věkových skupin obyvatel v populaci Libereckého kraje i celé České republiky nabízejí také indexy závislosti a index ekonomického zatížení.

Graf 4 Index stáří podle pohlaví v Libereckém kraji

V populaci Libereckého kraje starší 15 let žilo v době zatím posledního sčítání (tj. v roce 2001) v manželství 51,6 % žen a 55,4 % mužů. Mezi svobodné patřilo 21,2 % žen a 30,6 % mužů, rozvedeno bylo 12,4 % žen a 10,2 % mužů, 14,0 % žen a 2,9 % mužů bylo vdovou a vdovcem. Muži tvoří většinu mezi svobodnými (57,2 %), ženy pak (z důvodu jejich delší pravděpodobné délky života) výrazně převažují mezi ovdovělými (83,7 %). Vyšší zastoupení žen bylo zjištěno také ve skupině rozvedených, tj. 56,6 % všech rozvedených tvořily ženy.

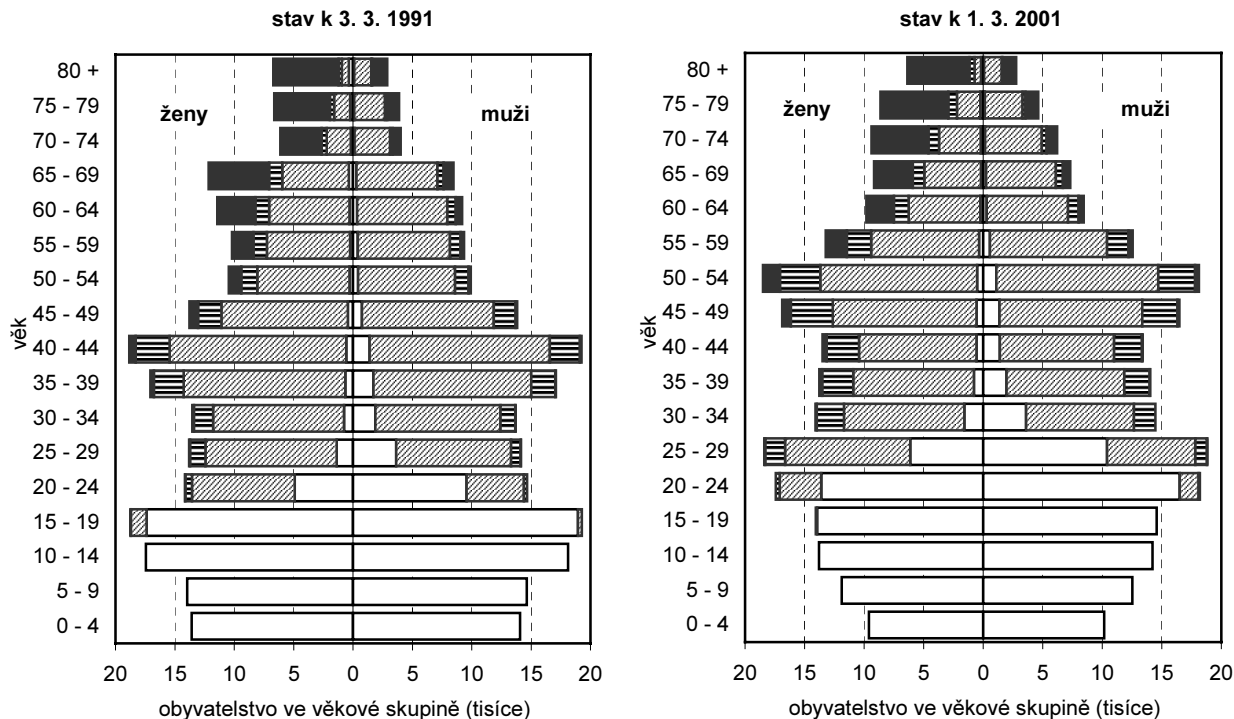
Nejvyšší procento rozvedených žen pak bylo zaznamenáno ve věkové kategorii 45 – 49 let (15,4 % z celkového počtu rozvedených žen), nejvyšší procento rozvedených mužů spadalo do věkové skupiny 50 – 54 let (17,7 % z celkového počtu rozvedených mužů).

Ve všech věkových kategoriích je podíl vdov vyšší než podíl vdovců. Již ve věku 55 – 59 let bylo vdovou 13,3 % z celkového počtu žen, ale vdovcem pouze 2,7 % z celkového počtu mužů v uvedené věkové skupině.

**Graf 5 Věková struktura obyvatelstva podle rodinného stavu
v Libereckém kraji**

Zdroj: SLDB

□ svobodní ▨ ženatí/vdané ▤ rozvedení ■ ovdovělí

Tab. 3 Základní údaje o vývoji reprodukčního chování obyvatelstva Libereckého kraje

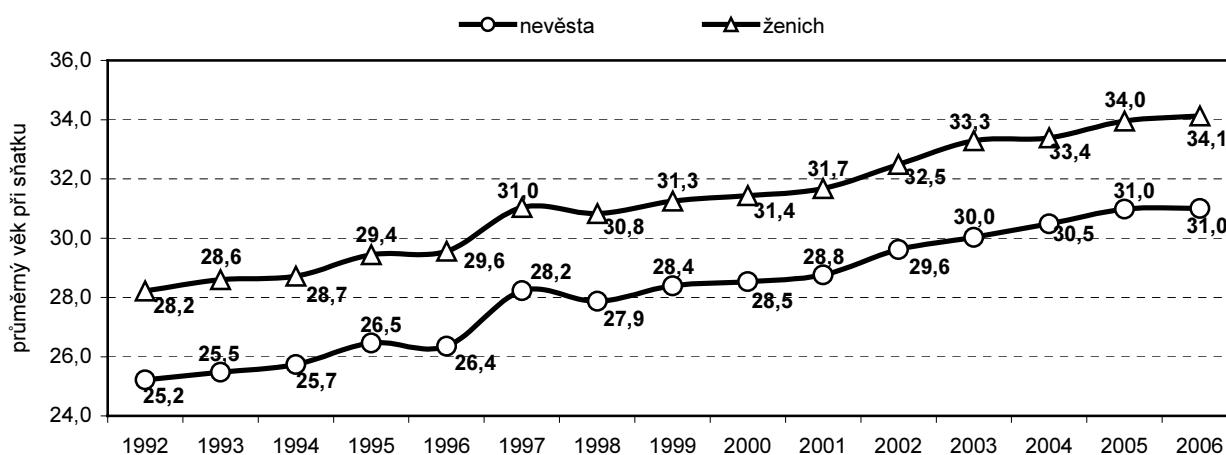
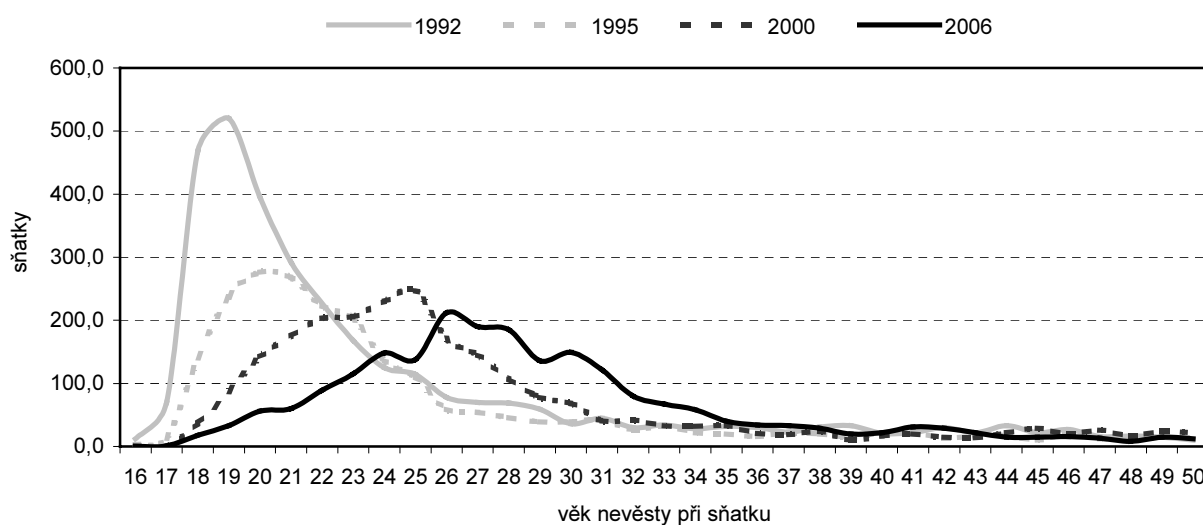
	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2006
Sňatky	2 875	2 311	2 501	2 420	2 362	2 067	2 278	2 339
Průměrný věk při 1. sňatku								
ženich	24,4	24,9	26,1	26,8	27,7	28,7	29,5	29,9
nevěsta	21,7	22,5	23,4	24,4	25,1	26,0	26,8	27,1
Průměrný věk při sňatku celkem								
ženich	28,6	29,4	31,0	31,3	31,7	33,3	34,0	34,1
nevěsta	25,5	26,5	28,2	28,4	28,8	30,0	31,0	31,0
Živě narození	5 244	4 166	3 951	3 965	4 013	4 045	4 271	4 466
z toho:								
podíl živě narozených matkám do 19 let (%)	16,2	11,9	8,4	6,8	5,0	5,0	4,1	3,9
podíl živě narozených mimo manželství (%)	16,6	22,9	24,2	27,4	29,1	34,3	37,9	38,1
Živě narození na 1 000 obyvatel	12,2	9,7	9,2	9,2	9,4	9,5	10,0	10,4
Živě narození na 1 000 žen v reprodukčním věku	46,4	36,6	35,3	35,9	37,3	38,0	40,4	42,2
Úhrnná plodnost	1,698	1,290	1,188	1,169	1,184	1,197	1,272	1,331
Průměrný věk matky při narození 1. dítěte	22,1	22,6	23,4	24,2	25,0	25,9	26,7	27,0
Průměrný věk matky při narození dítěte celkem	24,7	25,1	25,7	26,3	27,1	27,8	28,6	29,0
Potraty	4 003	2 922	2 840	2 610	2 299	2 127	2 030	2 022
z toho:								
samovolné	621	452	450	473	564	624	627	693
umělá přerušeni těhotenství	3 287	2 387	2 312	2 053	1 662	1 429	1 323	1 255
z toho miniinterupce	2 745	2 021	1 933	1 708	1 290	1 112	960	942
Potraty celkem na 1 000 obyvatel	9,3	6,8	6,6	6,1	5,4	5,0	4,7	4,7
Potraty celkem na 1 000 žen v reprodukčním věku	35,4	25,7	25,4	23,7	21,3	20,0	19,2	19,1
Úhrnná potratovost	1,313	0,943	0,902	0,819	0,724	0,668	0,634	0,632
Index potratovosti (počet potratů na 100 narozených)	75,97	69,87	71,74	65,54	57,08	52,45	47,39	45,15

Tab. 3 Základní údaje o vývoji reprodukčního chování obyvatelstva Libereckého kraje

dokončení

	1993	1995	1997	1999	2001	2003	2005	2006
Ukončená rozvodová řízení celkem	2 027	1 837	1 873	1 315	1 659	1 763	1 603	1 771
z toho ukončená rozvodem	1 637	1 521	1 573	1 050	1 448	1 504	1 394	1 548
Průměrný věk při 1. rozvodu								
muži	34,7	34,2	35,5	36,3	36,6	37,9	38,5	39,0
ženy	32,0	31,6	32,9	33,8	34,2	35,3	35,7	36,7
Průměrný věk při rozvodu celkem								
muži	36,2	35,6	37,0	38,6	38,5	39,4	40,1	41,0
ženy	33,4	33,2	34,4	35,9	35,8	36,8	37,3	38,1
Průměrná délka trvání manželství při rozvodu	10,39	10,12	11,01	11,19	12,16	12,69	12,96	13,56
Index rozvodovosti (počet rozvodů na 100 sňatků)	56,94	65,82	62,89	43,39	61,30	72,76	61,19	66,18

Reprodukční chování obyvatel Libereckého kraje ovlivnily společenské změny, které po roce 1989 přinesla transformace politického systému České republiky. Ženy odkládají narození svého potomka do vyššího věku a lidé vstupují do manželství v pozdějším věku – průměrný věk při prvním sňatku v roce 2006 v případě žen dosáhl 27,1 let a mužů 29,9 let. Průměrný věk při sňatku (bez ohledu na pořadí sňatku) pak činil 34,1 let u mužů a 31,0 let u žen.

Graf 6 Průměrný věk snoubenců při sňatku v Libereckém kraji

Graf 7 Sňatky podle věku nevěsty v Libereckém kraji

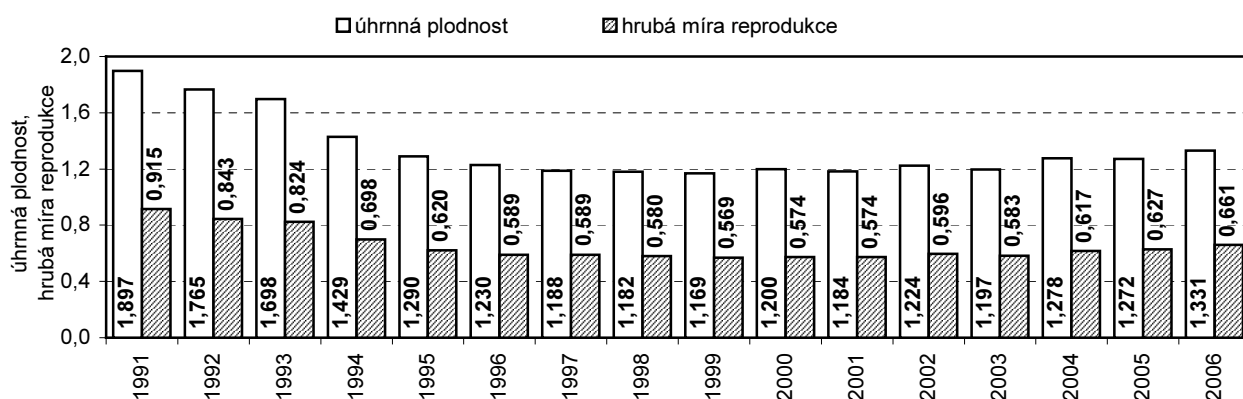
Z pohledu rodinného stavu uzavíraly manželství, jak v případě mužů, tak v případě žen, po celé sledované období nejčastěji dosud svobodné osoby. Zjevný je však pokles zastoupení svobodných mezi snoubenci – 73,1 % svobodných mužů a 73,5 % svobodných žen v roce 1993 a 69,7 % mužů a 69,9 % žen v roce 2006. Naopak podíl již rozvedených osob znovu vstupujících do manželství se v průběhu sledovaného období zvýšil, a to v případě mužů z 25,5 % v roce 1993 na 28,9 % v roce 2006 a v případě žen z 24,9 % na 28,9 %. Zvýšil se tak podíl druhých a dalších sňatků na celkovém počtu uzavřených manželství. Naopak sporadicky, resp. bez výraznějších změn, se ve struktuře snoubenců vyvíjelo zastoupení ovdovělých.

Tab. 4 Sňatky podle rodinného stavu ženicha a nevěsty v Libereckém kraji

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
	Muži													
Svobodní	73,1	73,6	70,8	72,5	68,0	70,1	71,2	71,6	71,2	69,7	68,6	68,9	70,4	69,7
Rozvedení	25,5	25,0	27,5	26,1	30,5	28,2	26,9	27,2	27,6	28,7	30,2	29,7	28,3	28,9
Ovdovělí	1,4	1,4	1,7	1,4	1,6	1,7	1,9	1,2	1,2	1,6	1,2	1,4	1,3	1,4
	Ženy													
Svobodné	73,5	71,9	69,6	70,7	68,2	69,0	69,8	71,1	70,2	69,6	69,0	69,7	69,1	69,9
Rozvedené	24,9	26,5	28,9	27,8	30,1	29,9	28,7	27,4	28,4	29,1	29,9	29,2	29,6	28,9
Ovdovělé	1,7	1,6	1,5	1,5	1,7	1,1	1,5	1,5	1,4	1,3	1,1	1,2	1,3	1,1

Od roku 1993 do roku 1999 se v Libereckém kraji kontinuálně snižovala úhrnná plodnost, tj. ukazatel, který výstižně popisuje úroveň porodnosti na sledovaném území. Vyjadřuje kolik dětí se v daném roce narodilo jedné ženě v reprodukčním věku. Nejnižší hodnoty dosáhl tento ukazatel v roce 1999, a to 1,169. Počínaje rokem 2000 se hodnoty tohoto ukazatele vyvíjely velmi kolísavě. Porovnáme-li dosažené hodnoty úhrnné plodnosti v letech 2000 – 2005, které se pohybovaly v rozmezí 1,184 (rok 2001) – 1,278 (rok 2004), je zřejmé, že v roce 2006 došlo k určitému zlepšení úhrnné plodnosti, a to na úroveň 1,331. Pro zachování reprodukce v populaci, která by plynule nahrazovala předešlé generace, by však úroveň úhrnné plodnosti s přihlédnutím k úmrtnosti měla činit 2,1 „dětí na jednu ženu v reprodukčním věku“.

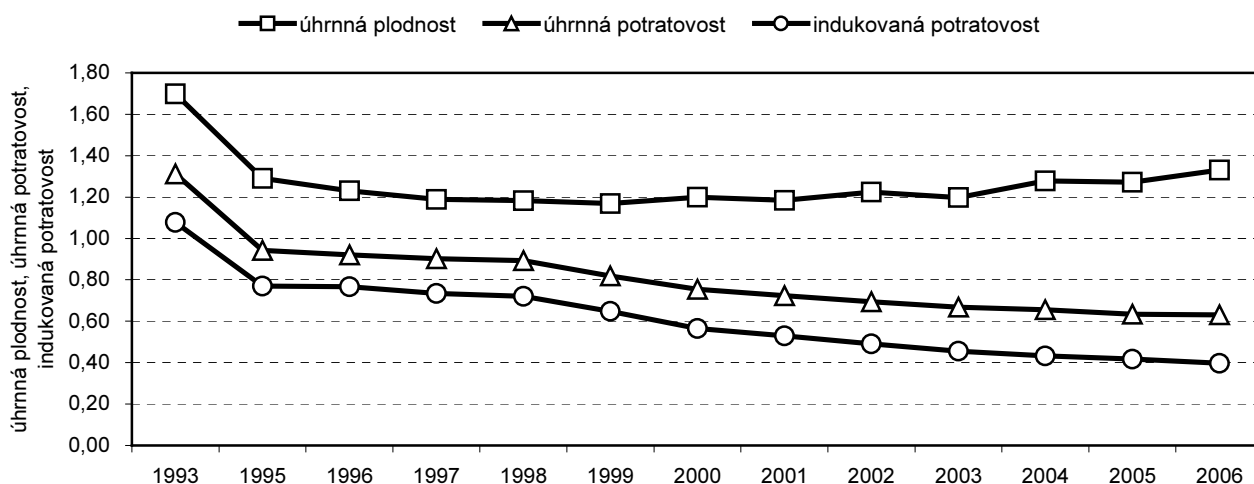
Graf 8 Úhrnná plodnost a hrubá míra reprodukce v Libereckém kraji

Pokud hodnotu ukazatele úhrnná plodnost vynásobíme podílem děvčat při narození, získáme další demografický ukazatel – hrubá míra reprodukce. Tento ukazatel vyjadřuje průměrný počet dívek narozených jedné ženě za neexistence úmrtnosti. Až do roku 1999 vykazoval tento ukazatel v Libereckém kraji jednoznačné klesající tendence a zároveň v tomto roce dosáhl v rámci sledované časové řady svého absolutního minima, tj. 0,569. Přibližně od roku 2004 se pak hodnoty hrubé míry reprodukce začínají pozvolna navyšovat. Hrubá míra reprodukce v roce 2006 činila 0,661. Reprodukce dané generace by však byla dostatečně zajištěna pouze v případě, že hrubá míra reprodukce by byla vyšší než 1,000.

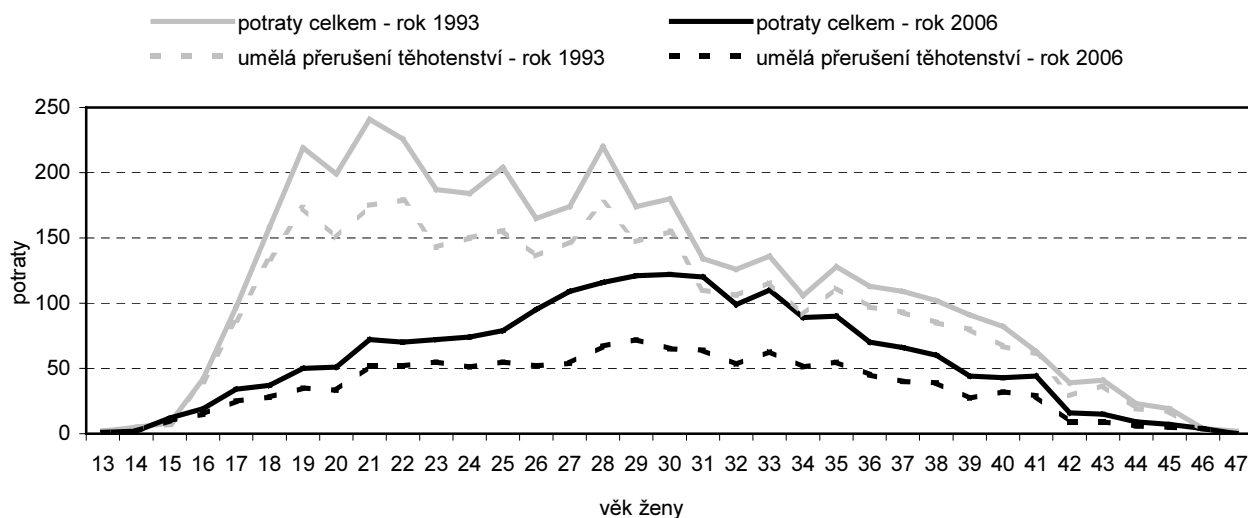
Vývoj úhrnné potratovosti vykazuje po celé sledované období jednoznačný klesající trend. Na tomto výsledku má výrazný podíl především pokles umělých přerušení těhotenství (UPT), který mezi sledovanými roky 1993 a 2006 dosáhl 61,8 %. Určitou brzdou sílu v dalším snižování hodnoty úhrnné potratovosti představuje pozvolně rostoucí počet samovolných potratů. Přesto, že počátkem 90. let se počet samovolných potratů mírně snižoval, kolem roku 2000 se mnohem intenzivněji začal projevovat opačný vývojový trend. Nejméně samovolných potratů bylo evidováno v roce 1996 (415 potratů), doposud nejvíce jich bylo zaznamenáno v roce 2006 (693 potratů). Mezi roky 1993 a 2006 se pak počet samovolných potratů navýšil o 11,6 %, při porovnání roku 1996 a 2006 pak tento nárůst činil dokonce 67,0 %.

Graf 9 Vývoj úhrnné plodnosti, úhrnné potratovosti a indukované potratovosti v Libereckém kraji

Počet potratů připadajících na 1 000 žen (středního stavu) se ve srovnání roku 1993 a 2006 snížil z 9,3 ‰ na 4,7 ‰. Vyšší vypovídající schopnost má však přepočet všech potratů na 1 000 žen v reprodukčním věku, tj. žen ve věku 15 – 49 let. V roce 1993 tak na 1 000 žen ve věku 15 – 49 let připadlo 35,4 potratů, zatímco v roce 2006 již jen 19,1 potratů. Z hodnot ukazatele index potratovosti pak vyplývá, že v roce 1993 připadlo na 100 narozených dětí 75,97 potratů, v roce 2006 se tato hodnota výrazně snížila a činila 45,15 potratů na 100 narozených. Ukazatel indukované (umělé) potratovosti pouze dokládá již výše zmíněný výrazný pokles počtu umělých přerušení těhotenství.

Graf 10 Potraty a umělá přerušení těhotenství podle věku ženy v Libereckém kraji

Z hlediska věku bylo v roce 1993 evidováno nejvíce potratů celkem ve věkové kategorii 21 – 25 let (tj. 26,0 % ze všech 4 003 potratů v tomto roce) s tím, že 77,1 % z nich tvořila umělá přerušení těhotenství. Více než 18 % všech potratů se týkalo žen do 20 let, z toho v 81,9 % se jednalo o umělá přerušení těhotenství.

Naproti tomu v roce 2006 se věk žen, ve kterém nejčastěji potrat podstoupily nebo jej prodělaly, posunul do kategorie 26 – 30 let (27,8 % ze všech 2 022 potratů v tomto roce, z toho 55,1 % tvořily UPT). Ženy ve věku 31 – 35 let se na celkovém počtu potratů podílely z 25,1 % (z toho 56,3 % připadlo na UPT). Podíl potratů u žen do 20 let v tomto roce činil 10,2 % (z toho ve 72,3 % se jednalo o UPT).

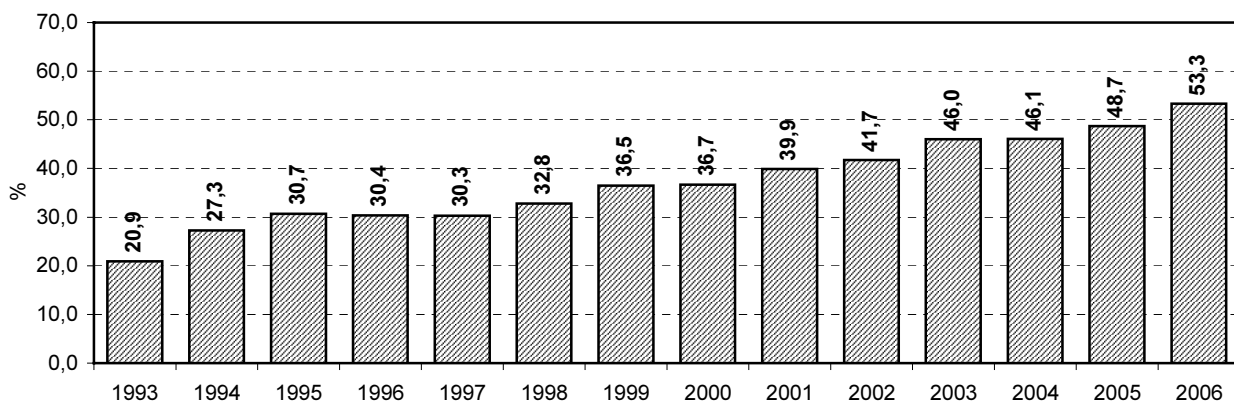
Velmi významný podíl na snížení počtu potratů mezi roky 1993 a 2006 má bezpochyby všeobecné povědomí o existenci celé řady antikoncepčních prostředků. V současné generaci mladých dívek je užívání především hormonální antikoncepce vyjádřením určitého moderního životního stylu. Vzhledem ke stávajícím společenským podmínkám si mladí lidé uvědomují důležitost vzdělání, zkušeností, pracovního

zařazení, kariéry, bydlení apod., tedy věci potřebných k vlastnímu socioekonomickému zabezpečení a následně k zabezpečení životního standardu nutného k založení vlastní rodiny.

V této souvislosti je možné sledovat výrazný nárůst počtu žen v reprodukčním věku užívajících některou z forem, v tomto případě hormonální nebo nitroděložní, antikoncepce. Z údajů je patrné, že podíl žen užívajících antikoncepci se od roku 1993 zvýšil z 20,9 % na 53,3 % z celkového počtu žen v reprodukčním věku v roce 2006.

Graf 11 Podíl žen užívajících antikoncepci na celkovém počtu žen v reprodukčním věku v Libereckém kraji

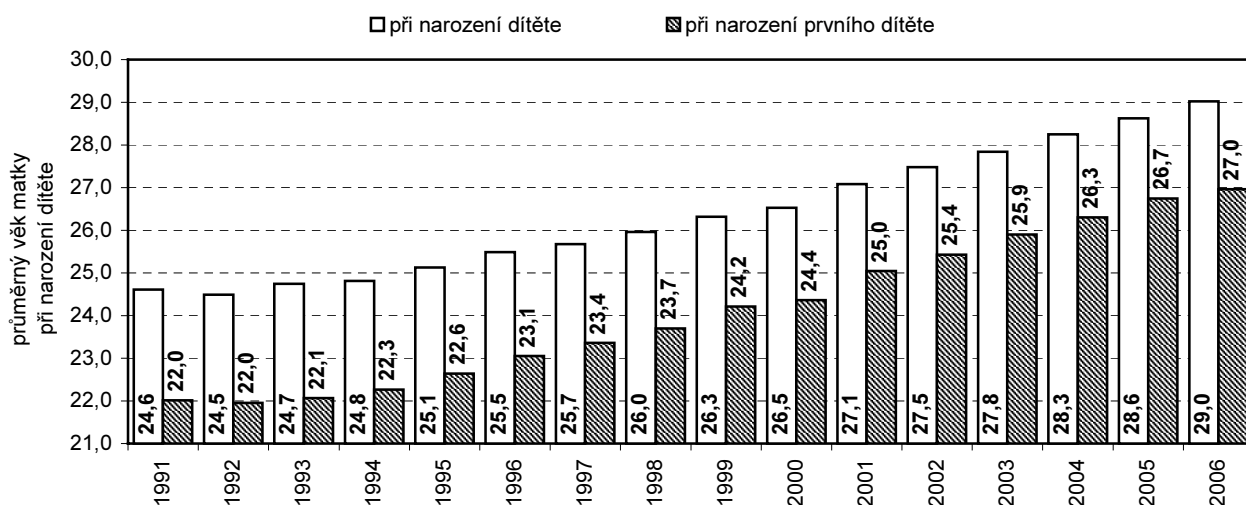
Zdroj: ÚZIS

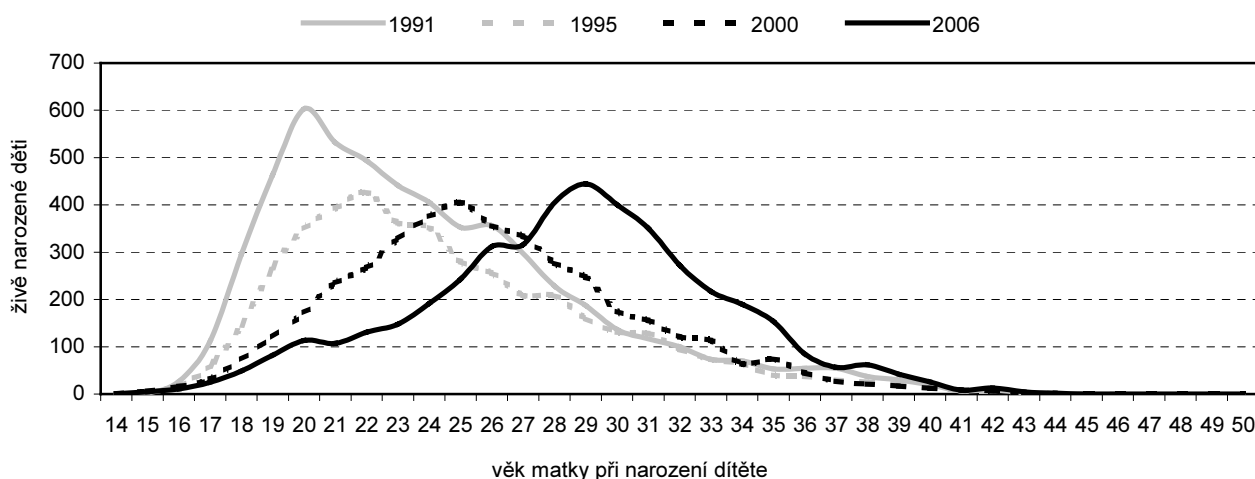
Dalším charakteristickým rysem, který započal již v 90. letech, je již zmiňované snižování počtu živě narozených dětí. V roce 1993 se v Libereckém kraji živě narodilo celkem 5 244 dětí (tj. 12,2 dětí na 1 000 obyvatel středního stavu a 46,4 dětí na 1 000 žen v reprodukčním věku). Naproti tomu počet živě narozených v roce 2006 čítal 4 466 dětí, tedy o 14,8 % dětí méně než v roce 1993. V přepočtu na 1 000 obyvatel tak přišlo na svět 10,4 živě narozených dětí, na 1 000 žen v reprodukčním věku pak 42,2 dětí. Rok 2006 byl při tom rokem, ve kterém se oproti letům předchozím počet živě narozených mírně navýšil. Vůbec nejméně dětí (3 951 dětí) se narodilo v roce 1997, tj. 9,2 živě narozených na 1 000 obyvatel a 35,3 živě narozených na 1 000 žen v reprodukčním věku.

Razantní pokles zaznamenal podíl živě narozených dětí matkám do 19 let, a to z 16,2 % v roce 1993 na 3,9 % v roce 2006. Průměrný věk matek při narození prvního dítěte se v roce 2006 zvýšil na 27,0 let z původních 22,1 let v roce 1993. Následně tak vzrostl také celkový průměrný věk matky při narození dítěte, a to o 4,3 roky na 29,0 let (rok 2006).

Graf 12 Průměrný věk matky při narození dítěte v Libereckém kraji

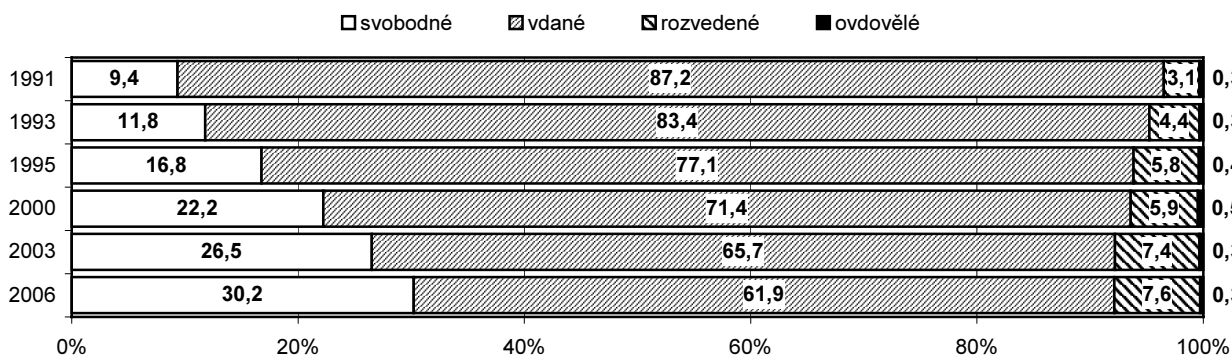

Graf 13 Živě narozené děti podle věku matky při narození dítěte v Libereckém kraji

K výrazným změnám došlo také v případě rodinného stavu matky v současnosti a v minulých letech. Zatímco podíl živě narozených dětí vdaným matkám nepřetržitě klesá, nepřímo úměrně s tím roste podíl dětí narozených především ženám svobodným, ale i rozvedeným. V úhrnu to pak znamená, že zatímco v roce 1993 se mimo manželství narodilo 16,6 % všech živě narozených dětí, v roce 2006 již tento podíl překročil 38 %.

Graf 14 Živě narození podle rodinného stavu matky v Libereckém kraji

Mezi podstatné charakteristiky současného demografického vývoje patří i rostoucí věk rozvádějících se párů jak v případě prvního rozvodu, tak v případě rozvodů následujících. V podstatě to tedy znamená, že se manželství buď rozpadá i po relativně dlouhém společném životě, nebo tento fakt odráží skutečnost zvyšujícího se věku vstupu do manželství. Věk mužů při prvním rozvodu v roce 2006 dosáhl 39,0 let a žen 36,7 let, ale v roce 1993 to bylo 34,7 let u mužů a 32,0 let u žen. Průměrný věk mužů při jakémkoliv pořadí rozvodu ve stejném roce činil 41,0 let (36,2 let v roce 1993) a žen 38,1 let (33,4 let v roce 1993).

V návaznosti na rostoucí průměrný věk rozvedených osob vzrostla také průměrná doba, po kterou rozváděné manželství trvalo. Mezi roky 1993 a 2006 se pak délka trvání rozvedeného manželství zvýšila o 3,2 let.

Zajímavým ukazatelem rozvodovosti je rozvodový index neboli počet rozvodů na 100 sňatků. Nevýhodou tohoto ukazatele však je jeho vztahování na sňatky uzavřené v roce rozvodu. I přesto se počet rozvodů na 100 sňatků při srovnání roku 1993 a 2006 navýšil z 56,9 na 66,2.

Přesto, že se počet ukončených rozvodových řízení v rámci sledovaného období vyvíjel velice kolísavě, což je pravděpodobně z určité části ovlivněno délkou rozvodových řízení, byla v převážné většině vždy návrhatelem řízení žena. Většina řízení pak skončila rozvodem. V případě obou pohlaví se nejčastěji jednalo o v pořadí první rozvod. Druhý a další rozvod podstupují obvykle častěji muži než ženy.

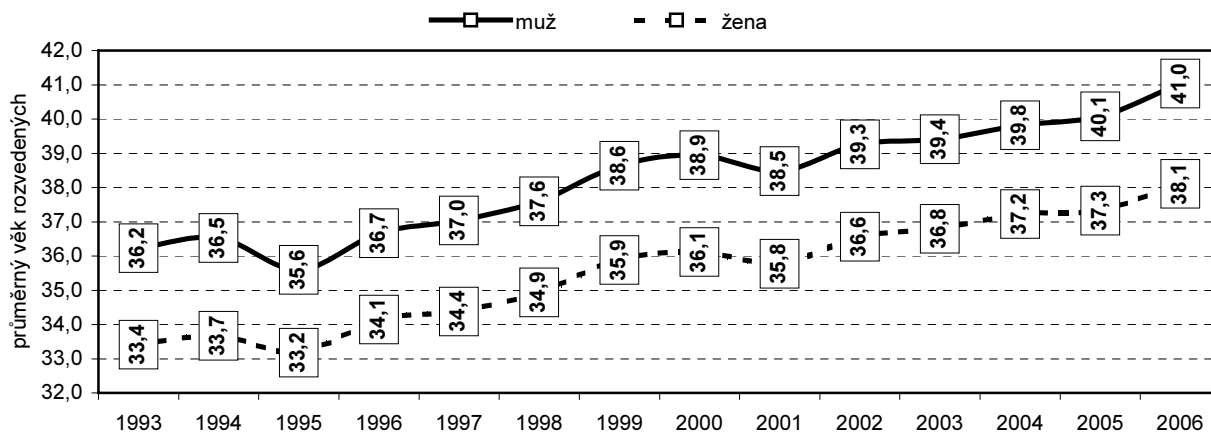
Délka trvání manželství potvrzuje již zmíněnou skutečnost, že se v současné době rozvádějí i „letitá“ manželství uzavřená před více než 15 lety.

Z hlediska počtu nezletilých dětí, kterých se rozvod rodičů dotýká, je zřejmé, že mnohem častěji než v minulých letech se rozvádí bezdětná manželství, případně manželství s 1 nezletilým dítětem.

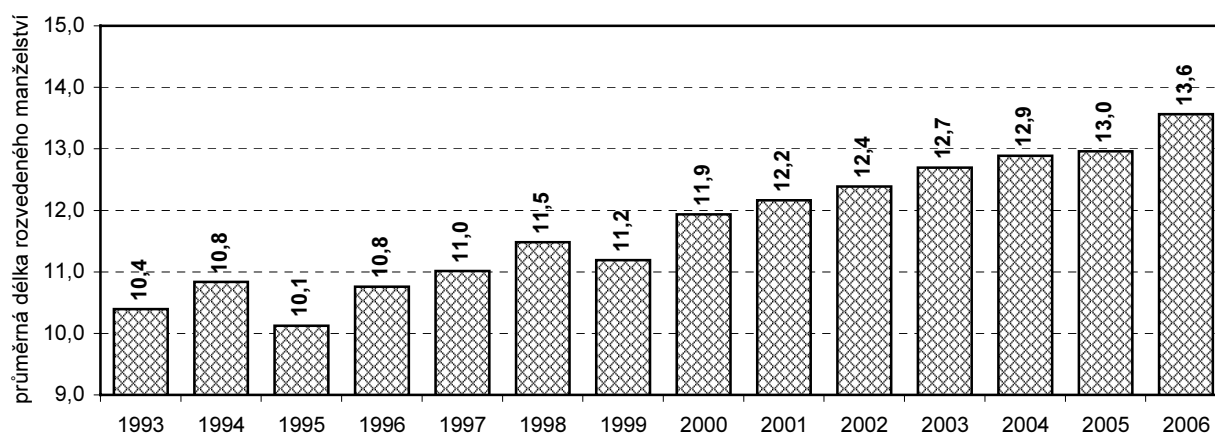
Tab. 5 Ukončená rozvodová řízení a rozvody podle pořadí, délky trvání manželství a počtu nezletilých dětí v Libereckém kraji

	1995	2000	2002	2004	2006
Ukončená rozvodová řízení celkem	1 837	1 552	1 670	1 685	1 771
v tom podle navrhovatele:					
muž	552	476	525	531	531
žena	1 285	1 076	1 145	1 154	1 238
Způsob ukončení rozvodového řízení					
zamítnuté	9	5	3	6	5
usmíření	279	208	161	165	161
jiné rozhodnutí	28	32	40	46	57
rozvodem	1 521	1 307	1 466	1 468	1 548
Rozvody podle pořadí					
muži					
první	1 238	974	1 121	1 134	1 181
druhý	233	284	297	294	319
třetí	41	43	41	35	40
čtvrtý a další	9	6	7	5	8
ženy					
první	1 199	1 004	1 131	1 146	1 227
druhý	289	273	298	297	272
třetí	31	24	30	21	44
čtvrtý a další	2	6	7	4	5
Podle délky trvání manželství (roky)					
0 - 4	488	314	323	309	312
z toho:					
0	18	-	17	9	6
1	68	83	54	65	78
5 - 9	438	329	339	316	335
10 - 14	228	260	321	310	298
15 +	367	404	483	533	603
Podle počtu nezletilých dětí					
0	421	490	540	538	615
1	642	487	529	526	564
2	388	290	357	351	330
3	57	38	29	47	36
4 +	13	2	11	6	3

Graf 15 Průměrný věk rozvedené ženy a rozvedeného muže v Libereckém kraji

Graf 16 Průměrná délka trvání rozvedeného manželství v Libereckém kraji

V roce 2006 žilo v Libereckém kraji více než 13 200 cizinců, z toho ženy tvořily 46,0 %. Pokud od uvedeného celkového počtu odečteme osoby bez platného azylu, pobývalo na území kraje 13 148 cizích státních příslušníků. Ve vztahu k České republice představuje tento počet 4,1 % podíl kraje na celkovém počtu cizinců.

Nejvíce cizinců z Libereckého kraje pocházelo z Ukrajiny (35,3 % všech cizinců, z toho 41,8 % žen), ze Slovenska (19,8 %, z toho 45,9 % žen) a Polska (11,7 %, z toho 81,3 % žen). Obecně pak ve struktuře cizinců v kraji převažovali občané ostatních zemí, tj. zemí mimo Evropskou unii (63,0 % všech cizinců, z toho 41,2 % žen). Pokud jde o pohlaví cizinců pocházejících z členských zemí Evropské unie žijících na území kraje, převažují mezi nimi překvapivě ženy, a to z 54,4 %.

Nejčastějším důvodem pobytu cizinců-mužů na území Libereckého kraje je zaměstnání (39,9 % všech cizinců-mužů). Druhým hlavním účelem jejich pobytu v kraji je pak následování rodinných příslušníků ve smyslu sloučení rodiny (26,7 %), třetím důvodem je usídlení na základě povolení k trvalému pobytu (17,5 %).

Tab. 6 Cizinci v České republice a v Libereckém kraji k 31. 12. 2006

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Ministerstva vnitra ČR

	Česká republika			Liberecký kraj		
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy
Cizinci celkem	323 343	193 900	129 443	13 287	7 174	6 113
v tom podle kategorie pobytu:						
trvalé pobyty a azyly	141 072	73 891	67 181	6 824	3 083	3 741
ostatní pobyty ¹⁾	182 271	120 009	62 262	6 463	4 091	2 372
z toho podle státního občanství:						
občané zemí EU	102 886	64 184	38 702	4 895	2 234	2 661
z toho:						
Slovensko	58 384	34 890	23 494	2 637	1 426	1 211
Polsko	18 894	10 011	8 883	1 553	291	1 262
Německo	10 109	7 741	2 368	323	238	85
ostatní země	220 457	129 716	90 741	8 368	4 922	3 446
z toho:						
Ukrajina	102 657	62 434	40 223	4 684	2 726	1 958
Vietnam	40 835	23 357	17 478	1 495	881	614
Rusko	18 954	8 922	10 032	408	174	234
Moldavsko	6 206	3 934	2 272	417	273	144
Bulharsko ²⁾	4 660	2 979	1 681	255	175	80
Spojené státy	4 212	2 594	1 618	69	45	24
Čína	4 165	2 357	1 808	57	37	20
Cizinci bez osob s platným azylem	321 456	192 803	128 653	13 148	7 100	6 048

¹⁾ zahrnuje cizince s přechodným (EU) a dlouhodobým pobytem, vízem nad 90 dní

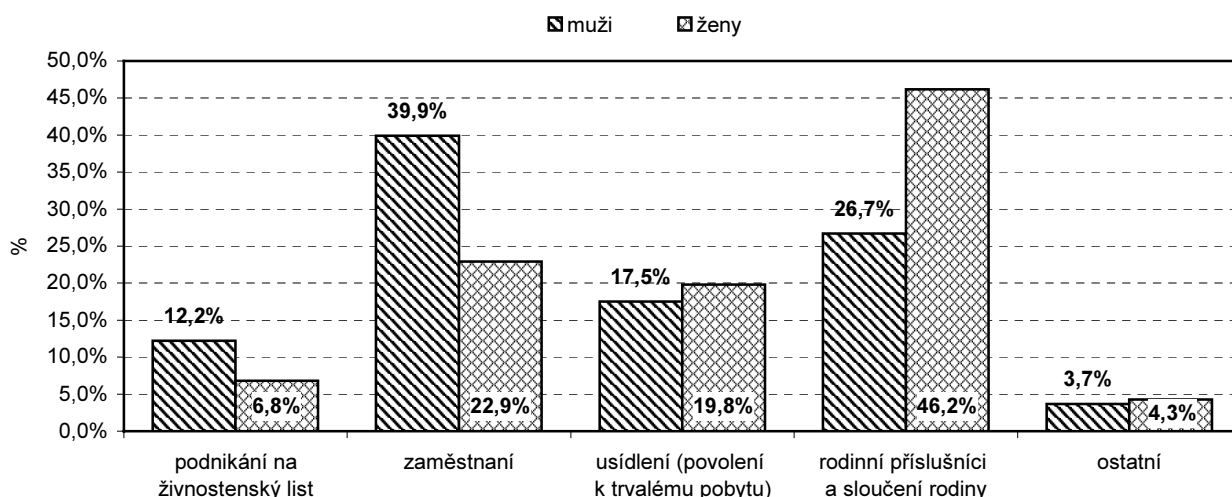
²⁾ Bulharsko je členem EU od 1. 1. 2007

V případě cizinců-žen se v pomyslném žebříčku příčin pobytu zaměřuje první a druhá příčka, tj. ženy do Libereckého kraje nejčastěji přicházejí za účelem sloučení rodiny (46,2 %) a teprve poté za účelem zaměstnání (22,9 %). Třetí příčka je s mužskou částí shodná, když 19,8 % žen-cizinek v našem kraji pobývá za účelem povolení k trvalému pobytu.

V rámci ostatních druhů účelů pobytu převládá studium cizinců na českých, resp. libereckých školách a získání praxe. Za tímto záměrem pobývalo v Libereckém kraji v roce 2006 celkem 187 cizinců, z toho většinu, tj. 64,2 %, tvořily ženy.

Graf 17 Cizinci v Libereckém kraji podle účelu pobytu a pohlaví k 31. 12. 2006

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké a pohraniční policie Ministerstva vnitra ČR

V Libereckém kraji bylo při posledním sčítání celkem 181 249 cenzových domácností. Většinu (52,8 %) těchto domácností reprezentovaly úplné rodiny, tj. partnerské páry bez dětí nebo s dětmi, z toho necelou polovinu (tj. 47,2 %) představovaly páry s alespoň jedním závislým dítětem.

Neúplné rodiny tvořily 13,9 % domácností (tj. 25 136 domácností) s tím, že v 63,7 % z nich byly vychovávány závislé děti. V čele naprosté většiny neúplných domácností se závislými dětmi pak stály ženy (87,1 % domácností). Neúplné rodiny se závislými dětmi, v jejichž čele stál muž, tvořily 12,9 %.

Tab. 7 Cenzové domácnosti podle typu v České republice a v Libereckém kraji k 1. 3. 2001

Zdroj: SLDB

	Česká republika		Liberecký kraj	
	absolutně	%	absolutně	%
Cenzové domácnosti celkem	4 270 717	x	181 249	x
v tom:				
úplné rodiny	2 333 592	54,6	95 670	52,8
z toho:				
se závislými dětmi	1 090 770	46,7	45 198	47,2
faktická manželství	125 269	5,4	7 397	7,7
z toho se závislými dětmi	51 419	41,0	3 238	43,8
neúplné rodiny	576 421	13,5	25 136	13,9
z toho se závislými dětmi	343 405	59,6	16 009	63,7
v tom:				
matka a 1 a více závislých dětí	300 485	87,5	13 945	87,1
otec a 1 a více závislých dětí	42 920	12,5	2 064	12,9
vícečlenné nerodinné domácnosti	84 528	2,0	3 864	2,1
v tom podle osoby v čele:				
muž	37 217	44,0	1 922	49,7
žena	47 312	56,0	1 942	50,3
domácnosti jednotlivců	1 276 176	29,9	56 579	31,2
v tom:				
domácnosti mužů	566 289	44,4	25 877	45,7
domácnosti žen	709 887	55,6	30 702	54,3

Na vícečlenné nerodinné domácnosti připadlo 2,1 % všech censových domácností, z toho zhruba v polovině (50,3 %) z nich stála v čele žena. Jednočlenné domácnosti představovaly 31,2 % uvedených censových domácností v Libereckém kraji. Více než polovina těchto domácností (54,3 %) byly domácnostmi žen. Mezi domácnostmi jednotlivců převažovaly až do věku 54 let muži, přičemž nejvíce samostatně žijících mužů bylo evidováno ve věkové kategorii 25 – 29 let. Od 55 let se mezi domácnostmi jednotlivců začínají více profilovat ženy. Zjevně nejvíce samostatně žijících žen pak spadalo do kategorie 70 a více let.

**Graf 18 Domácnosti jednotlivců podle věku a pohlaví
v Libereckém kraji k 1. 3. 2001**

Zdroj: SLDB

